

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

PODSEKRETARZ STANU

Warszawa, 28 kwietnia 2020 r.

DKO-WOK.400.69.2020.MK

Pani
Danuta Przywara
Prezes Zarządu

Pan
Piotr Kładoczny
Sekretarz Zarządu

Helsinska Fundacja Praw Człowieka
ul. Zgoda 11, 00-018 Warszawa

Szanowni Państwo!

Od 25 marca br. szkoły mają obowiązek realizowania zajęć z uczniami w formie nauczania na odległość. Podstawę prawną tych działań stanowią przepisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. poz. 493 z późn. zm.). W przepisach określono zasady prowadzenia tego nauczania, a także stworzono możliwość oceniania pracy uczniów.

W związku ze szczególnymi warunkami pracy szkół Minister Edukacji Narodowej wydał nowe wytyczne dla kuratorów oświaty, dotyczące sprawowania nadzoru pedagogicznego. Działając na podstawie art. 60 ust. 3 pkt 2 ustawy z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148) Minister polecił kuratorom oświaty m.in.:

- realizację w ramach nadzoru pedagogicznego – w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 – monitorowania przyjętych przez szkoły i placówki rozwiązań, dotyczących kształcenia na odległość lub innego sposobu kształcenia;
- monitorowanie działań dyrektora szkoły (placówki), określonych w przepisach rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. z 2020 r. poz. 493).

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ
PODSEKRETARZ STANU

Kuratorzy oświaty w czasie trwania stanu epidemii prowadzą monitorowanie pracy szkół i placówek zgodnie z wytycznymi Ministra Edukacji Narodowej. Minister wskazał, że nadzór pedagogiczny powinien być:

- w miarę możliwości realizowany za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2020 r. poz. 344) lub za pomocą innych środków łączności;
- ukierunkowany na wspomaganie szkół i placówek w poszukiwaniu i wdrażaniu optymalnych rozwiązań umożliwiających szkołom i placówkom pracę w zmienionych warunkach (z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość). Pracownicy kuratoriów realizujący działania z zakresu nadzoru pedagogicznego powinni w pierwszej kolejności służyć szkołom i placówkom pomocą w poszukiwaniu – odpowiednich do sytuacji i możliwości – rozwiązań, jak też rozwiązywaniu indywidualnych problemów.

Kuratorzy oświaty w ramach nadzoru pedagogicznego monitorują sposób organizacji kształcenia na odległość. Z danych przekazanych Ministerstwu Edukacji Narodowej przez kuratorów oświaty wynika, że obecnie zdalne nauczanie realizuje 100% szkół.

Do realizacji procesu kształcenia szkoły wykorzystują przede wszystkim dzienniki elektroniczne i platformę e-podręczniki.pl oraz korzystają z innych form kontaktu z uczniami (i ich rodzicami), np. platform moodle, edulio, classroom, gsuit, komunikatorów internetowych (Messenger, Facebook, Skype, WhatsApp), poczty e-mail, poczty tradycyjnej, kontaktów telefonicznych.

Organizacja pracy na odległość w szkole zależy przede wszystkim od możliwości (dostępnych urządzeń, narzędzi, kompetencji nauczycieli i bardzo wielu innych czynników), dlatego obowiązkiem dyrektora i nauczycieli była diagnoza tych możliwości i warunków (we współpracy z rodzicami), a następnie ustalenie najlepszego możliwego sposobu działania.

Realizacja nauczania na odległość możliwa jest dziś m.in. dzięki efektom realizowanego latach 2017 – 2019 Rządowego projektu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych (dalej: TIK). Program był adresowany do wszystkich szkół podstawowych, a jego celem było:

- 1) wyposażenie lub doposażenie zakwalifikowanych do programu szkół w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji programów nauczania z wykorzystaniem TIK;

- 2) zapewnienie uczniom z zakwalifikowanych do programu szkół podstawowych dostępu do pomocy dydaktycznych, w szczególności tablic interaktywnych z projektorem, głośników lub innych urządzeń pozwalających na przekaz dźwięku lub interaktywnych monitorów dotykowych do kształcenia kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie posługiwania się TIK oraz do rozwijania zainteresowań i uzdolnień uczniów w ramach zajęć pozalekcyjnych;
- 3) zapewnienie uczniom, a także ich nauczycielom, szkoleń umożliwiających efektywne korzystanie z tablic interaktywnych lub interaktywnych monitorów dotykowych.

Szkoły mogły otrzymać na zakup pomocy dydaktycznych maksymalnie kwotę 14 tys. zł. Organ prowadzący szkołę miał obowiązek wnieść minimalny wkład własny w kwocie 3,5 tys. zł. W ramach programu szkoły podstawowe doposażyły się w szczególności w: tablice interaktywne, projektory, głośniki, interaktywne monitory dotkowe. Łącznie w latach 2017-2019 na Program Aktywna tablica przeznaczono kwotę 163 388 044 zł z budżetu państwa dla ponad 12 tysięcy szkół podstawowych.

W celu umożliwienia (ułatwienia) realizacji nauczania zdalnego Rząd RP uruchomił środki unijne w wysokości do 186 mln zł na zakup sprzętu do zdalnej nauki i dostępu do Internetu dla uczniów i nauczycieli. Działanie to jest efektem współpracy ministrów edukacji i cyfryzacji oraz starań resortu cyfryzacji, dzięki którym Komisja Europejska zgodziła się, aby zaoszczędzone środki w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa przekazać na zakup sprzętu dla szkół. Minimalna kwota zwrotu, jaką może otrzymać samorząd to 35 tysięcy, maksymalna – 100 tysięcy złotych. Wysokość finansowania jest uzależniona od liczby uczniów w gminie lub powiecie. Od 1 kwietnia br. samorzady mogą składać wnioski (nie jest wymagany wkład własny) na sfinansowanie zakupu sprzętu niezbędnego do kształcenia na odległość, czyli zestawów komputerowych, laptopów czy tabletów. Z otrzymanych środków można także sfinansować: zakup niezbędnego oprogramowania, ubezpieczenie sprzętu, mobilny dostęp do Internetu lub inne akcesoria potrzebne w zdalnym nauczaniu. Nie ma określonych wymagań, dotyczących konkretnego sprzętu. Sugerowana cena jednego komputera lub laptopa nie powinna przekroczyć 3,5 tys. zł, a tabletu 1,5 tys. zł.

Działanie jest realizowane przez Centrum Projektów Polska Cyfrowa (CPPC). Wniosek złożony do CPPC został maksymalnie uproszczony, a obowiązkowe procedury zredukowane do minimum. Wszystko po to, aby jak najwięcej samorządów, w jak najkrótszym czasie, mogło zakupić niezbędny sprzęt do kształcenia na odległość. Na złożenie raportu

rozliczającego poniesione wydatki jednostki samorządu terytorialnego będą miały 6 miesięcy.¹

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 20 marca br. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty (...) wskazuje również, że zajęcia edukacyjne mogą być realizowane z wykorzystaniem materiałów prezentowanych w programach publicznej telewizji i radiofonii.

Oferta edukacyjna mediów publicznych jest bardzo bogata i obejmuje:

1) ofertę dla najmłodszych widzów, ich rodziców oraz nauczycieli edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej:

- pasmo edukacyjne „Wesoła Nauka”. Jest emitowane każdego dnia, od poniedziałku do piątku, na antenie TVP2. Program jest skierowany do przedszkolaków i dzieci z klas I-III szkoły podstawowej, a także ich rodziców i nauczycieli. W programie trwającym ok. 30 minut dzieci zobaczą zaskakujące eksperymenty i intrygujące doświadczenia naukowe, a także kreatywne gry i zabawy, propozycje zajęć sportowych, prac twórczych oraz zajęć muzycznych;

- program „Wielkie Dzieła Małych Rąk” to magazyn tworzony we współpracy z ekspertami Ministerstwa Edukacji Narodowej. Proponuje dzieciom naukę przez zabawę. Program obejmuje elementy matematyki, języka polskiego, przyrody, języków obcych oraz zajęcia ruchowe. Omawiane zagadnienia oparte są na podstawie programowej dla uczniów klas 1-3 szkoły podstawowej;

- „Domowe przedszkole” TVP ABC, to oferta dla najmłodszych dzieci i ich rodziców, którą również można znaleźć na vod.tvp.pl.

2) ofertę dla uczniów szkoły podstawowej:

- projekt TVP i Ministerstwa Edukacji Narodowej pt. „Szkoła z TVP” skierowany jest do uczniów klas 1-8 szkół podstawowych. Lekcje emitowane na antenach TVP są dostosowane do podstawy programowej obowiązującej w szkołach podstawowych;

- lekcje dla poszczególnych klas szkoły podstawowej są emitowane od poniedziałku do piątku i można je oglądać na czterech kanałach: TVP3, TVP Rozrywka, TVP Sport oraz TVP Historia w dwóch blokach programowych: porannym – rozpoczynającym się zawsze od godz. 8:00 i powtórzeniowym – od godz. 12:30;

- plan lekcji „Szkoły z TVP” jest dostępny na specjalnej stronie szkolaztvp.pl ;

- dodatkowo wszystkie wyemitowane na antenie lekcje są dostępne na vod.tvp.pl w specjalnie przygotowanych serwisach poświęconych poszczególnym klasom szkoły podstawowej.

¹ Więcej informacji na temat projektu na stronie <https://cppc.gov.pl/zdalna-szkola>.

- 3) ofertę dla uczniów szkół ponadpodstawowych:
- lekcje dla szkół ponadpodstawowych to rozwinięcie projektu „Szkola z TVP”;
 - lekcje można oglądać codziennie, od poniedziałku do piątku na antenach TVP Kultura, TVP Sport, TVP Rozrywka i TVP HD (emisja premierowa na antenach TVP Kultura i TVP HD w godzinach od 9.00 do 13:00, powtórki tego samego dnia o 17:00 w TVP Sport i TVP Rozrywka);

Wszystkie wyemitowane audycje można znaleźć również na platformie vod.tvp.pl

Na początku maja br. TVP planuje również uruchomienie pasma z lekcjami powtórzeniowymi dla uczniów przygotowujących się do egzaminu maturalnego.

Poza specjalnymi pasmami TVP ABC i TVP Kultura zostały uruchomione również audycje w serwisie VOD.TVP.PL. Dla uczniów przygotowano koncerty, wartościowe produkcje filmowe, spektakle Teatru Telewizji, seriale zgodne z obowiązującym kanonem lektur.

TVP we współpracy z Muzeum Powstania Warszawskiego i Ministerstwem Edukacji Narodowej uruchomiła wirtualny kanał edukacyjny. Każdego dnia, na stronie vod.tvp.pl w godzinach 9.00-13.00 w sekcji „eSzkola” uczniowie i nauczyciele mogą znaleźć wartościowe materiały, dotyczące wybranego zagadnienia.

Oferta Polskiego Radia:

1) Polskie Radio Dzieciom – to całodobowa stacja radiowa, która od godz. 7.00 rano nadaje programy dla dzieci, a od godz. 21.00 dla dorosłych. W ramówce stacji znajdują się audycje edukacyjne, naukowe i rozrywkowe rozwijające wyobraźnię i budujące kreatywność dzieci. Pasma wieczorne, kierowane do osób dorosłych, to kompendium wiedzy w zakresie wychowania, rozwoju, kultury i sztuki.

2) e-lekcje historii z Polskim Radiem – materiały dla nauczycieli.²

Polskie Radio na swoim portalu internetowym „E-Lekcje historii” przygotowało zestawienie materiałów dla nauczycieli i uczniów do zdalnej nauki historii. Materiały przygotowane przez portal PolskieRadio24.pl bazują na bogatych zbiorach nagrań z 95-letniej historii Polskiego Radia. Zarówno nauczyciele, jak i uczniowie mogą wstuchać się w głosy wybitnych postaci, o których do tej pory czytali jedynie w podręcznikach.

Zwieńczeniem procesu dydaktycznego w roku szkolnym jest klasyfikacja uczniów, czyli podjęcie przez Radę Pedagogiczną uchwały w sprawie rocznej klasyfikacji i promocji uczniów. Pomimo czasowego ograniczenia funkcjonowania szkół zapewniono możliwość realizacji

² <https://www.polskieradio.pl/elekcje-historii/Tag183492>

ustawowego obowiązku związanego z klasyfikowaniem i promowaniem uczniów. Wydane 25 marca 2020 r. przepisy prawa³ pozwalają szkołom na podejmowanie kolegalnych decyzji (np. uchwał rad pedagogicznych) przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej lub za pomocą innych środków łączności, w tym także w formie obiegujowej.

24 kwietnia 2020 r. skończyły się zajęcia dydaktyczno-wychowawcze dla uczniów ostatnich klas liceum ogólnokształcącego i technikum. Klasyfikacja uczniów została przeprowadzona według zasad klasyfikowania i promowania, określonych w przepisach ustawy o systemie oświaty oraz rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r.

W polskim systemie edukacji każdy etap kształcenia kończy się egzaminem zewnętrznym. Podstawą przeprowadzania egzaminów są wymagania określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego oraz w podstawie programowej kształcenia w zawodach. Sprawdzają one, w jakim stopniu zdający spełnia te wymagania. Oprócz funkcji diagnostycznej, wyniki przeprowadzonych egzaminów zewnętrznych pełnią również rolę rekrutacyjną (wyniki egzaminu ósmoklasisty – do szkół ponadpodstawowych; wyniki egzaminu maturalnego – w rekrutacji na uczelnie). Podjęcie przez Ministra Edukacji Narodowej decyzji o kolejnym przedłużeniu terminu czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty, powoduje, że określone w harmonogramach egzaminacyjnych terminy przeprowadzania egzaminów musiały zostać zmienione, zgodnie z art. 30c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.).

Egzamin maturalny i egzamin ósmoklasisty zostały przesunięte na czas późniejszy. Egzamin ósmoklasisty będzie przeprowadzony od 16 do 18 czerwca br. Egzamin pisemne maturalne rozpoczną się 8 czerwca. Nie będzie w tym roku egzaminów maturalnych ustnych. Egzamin potwierdzające kwalifikacje w zawodzie potrwa od 22 czerwca do 9 lipca.

Szczegółowy harmonogram egzaminów został zamieszczony 24 kwietnia br., na stronie internetowej MEN⁴:

Konkludując, staramy się zapewnić oczekiwane wsparcie uczniom i nauczycielom, aby proces edukacji trwał nieprzerwanie i - pomimo

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 marca 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. poz. 530).

⁴ <https://www.gov.pl/web/edukacja/harmonogram-egzaminow-2020>

obiektywnych trudności - rok szkolny mógł się zakończyć w ustalonym terminie, nie naruszając uczniom, jak zwykle wyczekiwanych, wakacji.

Nauka w szkołach nie została zawieszona. Realizowane są programy nauczania (o ile zachodzi taka potrzeba – są modyfikowane), nauczyciele prowadzą zajęcia na odległość z uczniami, oceniają ich prace, wystawiają oceny. Ogromnego wsparcia w tym procesie, zwłaszcza młodszym uczniom, udzielają rodzice.

Mamy świadomość, że wszyscy pracują w dużo większym wymiarze i w trudniejszych okolicznościach niż zwykle, dlatego przesunięcie daty zakończenia zajęć na termin późniejszy byłoby nieuzasadnione i podważałoby wszystkie prowadzone obecnie działania i cały wysiłek nauczycieli, dyrektorów szkół, a zwłaszcza uczniów i rodziców. Z kolei wcześniejsze zakończenie zajęć oznaczałoby przerwanie realizacji programów, uniemożliwiłoby przeprowadzenie prawidłowej klasyfikacji i promocji uczniów, a w konsekwencji zakłóciłyby organizację procesu dydaktycznego i pracę szkół w również w kolejnym roku szkolnym.

Z wyrazami szacunku

Maciej Kopec
Podsekretarz Stanu
/ – podpisany cyfrowo/

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ
PODSEKRETARZ STANU

al. J. Ch. Szucha 25, 00-918 Warszawa, tel. +48 22 34 74 839, fax +48 22 34 74 840, sekretariat.m.kopec@men.gov.pl,
www.men.gov.pl